

Szécsi Margit

<https://mek.oszk.hu/01000/01076/01076.htm>

Ej haj

Ej haj, kisöcsém

mikor kicsi volt:

rémek laktak a kéményen,

nem a telihold.

Álmunk urai,

nem volt velük baj:

szikra-táncos Ripacsbagó,

komor Bitaraj.

Ej haj, a világ

egyértelmű volt,

élő volt az eleven,

halott volt a holt,

jelen volt a jelen idő

tavaly a tavaly,

ripacs volt a ripacsbagó,

hős a Bitaraj.

Ej haj, fogy a hold,

kitelik a hold,

halott lesz az eleven,

s eleven a holt.

Herdál hitet, szeretőt

szívünk a szilaj -

s minden bajunk kutyabaj míg

fekete a haj.

Ej haj, fogy a lét,
kitelik a hant -
jaj nekünk ha mellkasunkon
csontot ér a lant,
csókok híján havazik
párnára a jaj -
fekete a Bitaraj,
megôszül a haj !

Madár-e az Denevér

KASSÁK IFJÚSÁGA

Madár-e az Denevér
szárnyai noha tsöves Tollazat híján
duhognak bőrösen mint az Duda
Madár-e az Denevér
szegy-tsontjai üregetlen boltozatával
dől a besötétült Levegőre
midőn a Tsillagok dorombolnak a magasban
ő a két kifeszült vánkös-cihával kiugrik
s mi köze Tsillaghoz, mi köze az ég bársony-harangjához
Sinórt a Zenítig vágyaival nem von:
tsapong a Táplálék iránt.
S korhatag írás, légy piszok-szeplős
íme kitanít: Madár az, ami száll.

Eképpen madár az orcádba-ütő kő
az ördög aki maholnap elvisz
szörzeti burungozva surrogna s alá alá
a forráskutak alá, levisz az orcátlan halálba

S tündököl az éj bolygókkal, világos holddal,
fénybogarak hidegzöld tűzben bolyonganak ártatlanul,
most álmodja meg az aviatikát Leonardó,
jajong a fülemüle, a tojásban most fogan az ének
s szólott Leonardó: Mindaddig a talajtól elszakadásunk nem lesz,
amíg a tervelt repülő Denevérhez hasonlatos.

I. SUMMÁZÁS

Éj van pedig, ez világos -
fekete mint a Pokol,

S Kassák Lajos Jeru Jeru
zsálem felé gyalogol.

Minden virradat lezárva,
minden szájon csönd honol,
minden kurva most a nyíló
pénztárcák iránt farol.

Ím, az emberi mivoltból
csak a buksza szavatol.
Fényreklámoktól a város
apokaliptikus ól.

Szólott vala Leonardó:
Kire formázzik a por,
Madárra vagy Denevérré -
eztet döntse el a kor!

Lépj a dolgok lényegére,
minden kitetszik ahol -
S Kassák Lajos Jeru Jeru
zsálem felé gyalogol.

Kassák Lajos naponta begyalogol Jeruzsálembe.
Kassák Lajos a nagyipar feketelistáján,
szúrnak a hetyke K betűk, sugallnak a S-ök
lázzadást. A Lajos se a vicclapokból kivágott:
sötét a Lajos mint a gesztenye, tömör és megvesztegethetetlen,
a külvárosi Lajki sötét és gépolaj-szinű,
és Kassák Lajos naponta begyalogol a szent városba
s megáll a redakciók előtt, a kapuk alatt.
Ott a hírlapok kifüggesztve, ott az olvasmány ingyen,
ott naponta elolvassa az akasztott betű-mezőt.
Mit cselekedtetek uraim uraim beton-vezérek,
íme az ige közkinccs lett, ha hazug is, hamis is,
íme a hazugság is megvilágosít, a hülyeség is lázít,
íme kinyílik egy Elme, s ha nincs más dolga: ITÉL
íme aki a pusztából feljő, a lenyiratlan, a megvehető, a
muszájból él úgy akár az Ég Madara,
íme aki a gépkalapács alól kimászott
és szétekint.

Osztályoz. Azt mondja: EZ AZ ÉG
EZ A FÖLD

Megéri az automatát, de se pénzt, se tejet
belőle nem fej.

Megéri a betont, és visszarúg a beton.

Az ő kezét, gömbvas-csináló, szerkezet-csináló kezét
megüti, megvágja a kisajátító világ.

Akkor pedig elkezd nevezni. Ősember-módra
nevet ad a kőnek, a fának, az Épület elemeinek,

a Szerkezeteknek, a Finom Angol Szöveteknek,
az Almának, a Szerelemnek, Mindennek lón akkor szörnyű Neve,
mert nem úgy hangzik ez: NINCS nem úgy hogy a MÁSE
ez a név úgy hangzik s visszhangzik:

MÉRT NEM A MIÉNK

Éjjel a város szuszogása fölött ott áll Kassák
mert nem kell kipihiennie az egésznap robotot
s ihol a házak, a szobák, a tárgyak, a kirakatok,
a gépudvarok, a tányérgyárak meg a husok
meg az eleven husok, barmok, visító disznók
betelnek az új névvel, és fölindul minden
de föl is utálkozik minden, régi nevét leveti,
kihányja, lefejt, leszalagozza, s üvölti minden
az új nevet, a szörnyűség, gyönyörűség nevet -
madár-rikoltás, rontás, hajnalra-megérő sikoltás
ez a MIÉRT, eleven kés - az éjszaka-járó Kassák
a fekete posztóból a reggelt kihatja nekünk
s egyszerre fölszál minden. Még üzemel a börtön,
a kaszárnya még pillogat kendermagos ablakaival,
de kétoldalt rozsdaszín tollazat nő a falakból,
megemelkedik négyzete, s kipotyognak a boldog kiskatonák -

II. SUMMÁZÁS

Mondja Lajos: mi az Ember?
Mért lakol meg, ha lakol?
Mitől krisztus Jézus Krisztus,
mitől lator a lator?

Miért vétó az önvédő?
Mért kedvelt a védtelen?
Mire báró ami Káró?
Kit véd a történelem?

Mért lesz fertő a szűz Ájer?
Mért zabál meg a kenyér?
Mitől Hóhem ami Frájer?
Madár-e az Denevér?

Mondja uram: mért vagyunk mi
apolitikus akol?
s Kassák Lajos Jeru Jeru
zsálem felé gyalogol.

Jaj minekünk, ha nem ismerjük erőnket,
s amikor megismerjük erőnket: ezerszer jaj nekünk.
Minket csak a Háboru tud megemészteni. Tömegeink ríva
fölkelnak a cafrangos vagy on erőszaktétele alól.
Jaj milyen gyönyörű lenne a mi Fiatalságunk,

a lenyíratlan hajú, lebírhatatlan erejű,
kezére, lábára, mikor ránéz esztendei vagyónára,
mikor a bankó-susogással már nem közösül,
mert sárarany haja, éveinek aranya
egymás között megosztva biblia-szapora.
S jaj minekünk ha a pénz megismeri erőnket.
Minket csak a háboru tud megemészteni.

III. SUMMÁZÁS

Mondja Lajos: mik a Harczok?
Mondja: kit éltet a vér?
Mondja: béke-e a Munka?
Madár-e az Denevér?

Maga tudja: mi a Haza,
s kiké a hazai kegy,
annyira tudja, hogy értük
a Tsatába el se megy.

Tudja: a fül nem füledzik,
nem orrodzik meg az orr,
s koldusbottal jár a faláb -
maga nem lesz matador.

Éj van, éje bevetésnek,
szimfóniánk a pokol.
ÖRÖM BÜVŐS ÉGI SZIKRA
gránát-rózsává omol.

és Kassák Lajos naponta begyalogol Jeruzsálembe.
Susogják: Mért nem hajt ez az ember, mért nem üzletel,
mért ír, mit ír, mért csikorog a foga mint aki álmodik szörnyűt,
mért nem aluszik, mért néz, mért rám néz de mintha látna levegőt,
ki vele az életből, döföli a trágárul felhasznált muzsika
lapjaidat, tiszta lapjaidat - és akkor ó akkor
fölkel a pihenő madár és elszáll a madár
és Kassák Lajos naponta be de begyalogol
de kifordítják, de befordítják a beton felé,
falra mázolják, beszélnek róla, ítélnék felőle:
Te vér-lakkos, te velocipéd-kerekes,
Te ilyen-olyan, te begarazsírozott, te kigurigáztatott
Te Garagura, te tível-dúdel-dei,
Deux et Machina, miből él a bús masiniszta
ha egyedül hengereli a műutak rengetegét?
A történelmi lóra se fért föl minden történelmi osztály,
hát még az autóülésre ahol terpeszkedni lehet,
nyomni a gumidudát ami arra amire hasonlít
cicire gondolnak a férfiak, de viszont a nők

A szántóföldek, beton-mezők között a Vadállat
nem vonúl el, nem szüli meg Kitsinyeit,
a táplálék elosztására virágozik EGY JELES VADKERT
mi pedig kipusztulunk A DOGMA NEM AKADÁLY
noha meg vagyon írva INKÁBB FELJESSZÜNK
MINTSEM
KIPUSZTULNI
HADJUK

Lajos maga még jó lábakat örökölt
a mi visszereinkben a trombózis fázisai hatnak,
maga önműködő, mi pedig megmúttatunk,
minket gyűjtanak, fojtanak, noha a szövétnekről meg vagyon írva:
GYÚJTATLAN GYULLADJÉK OLTATLAN ALUDJÉK
és így az éjben, tündököljön bár csillag tejében:
MADÁR-E AZ DENEVÉR

IV. SUMMÁZÁS

Mondja Lajos: a profánok
s a próféták közege
mért nem vonja kebelére?
Mert tükröt tart, igaz-e?

Tudja, mért tejel a prosztó,
mért kegyes a kegyeseres,
mért mosolyog a pörosztó,
s ama Posztó mért Feles.

Tudja, mért ló a poroszló,
mért keres a felperes,
tudja, mért hízik a disznó,
tudja, mi a végleges.

Minden korban van egy Korszer,
ez újít vagy kiherél.
Mitől korszerű az Óvszer?
Madár-e az Denevér?

Szent a maga tót-kalapja,
szent maga, méltó alap.
Maga: gond és gondolat-tő,
a többi csak faszkalap.

Sípok, sipolyok, síkok, sikolyok,
sávok, sávolyok, sűgok, sugarak,
útak, utazok, szállók, szaladok, hálok, haladok,
nyűvek, nyűvetek, sírok, siratok,
rongyszedő-kocsik katasztrófája, felborult luxus -
rongyförgeteg, színes rongy-havazás, rongy-

barrikádok,
rabomobilokban a bennrekedt csizmalopók,
munkaruha-eladók,
robotgépek eleganciája, vascsőr, vaspata, vascsőr,
madár-e noha! és madár-e, noha és noha!
mert ha a zsúrkiflik végén kibújnak a fullánkos puskák:
e szuronyok ellen mondhatod-e: tovább, csak tovább!
ELEGÁNS KUTYA ELEGÁNS AJÁNDÉK

VILÁGGYŐZTES SZÜLŐKTŐL

Kávéházba bemehet de anyádat oda soha
Elfárad az újságpapír, a betáplált hullám-
papagájok gyöngyszemei lassan kihúnynak
alkonyat ALKONYAT megszegyenül a munka
mert nem bírja, mert az isten se bírja
ÉN MEGHALOK HAZÁM
s a tömbök, a vázak, föltaalált gigászok,
a beton konkrét parabolái szégyen-vörösben,
Hazám hát nem kell - hát persze hogy nem kell te hülye
Mégse lesz magából reménytelen szerelmes soha.
A tisztaság vizével naponta szájából keresztel,
de a hitványakat lehugyozza, mivel rendszerető

V. SUMMÁZÁS

Mondja Lajos: mi a Közjó?
Mért nem nő velünk az ing?
vagynak noha szentjeink és
papi fejedelmeink.

Mondja: nyolcmillió Elszórt
mért csak magának kotol,
s lesz eképpen a sok Egy-lét:
egy kollektív rabomol.

Mért oly kelendő a lencse
s népszerűtlen a babér?
Mért adódik el az áldás?
Mért adunk ezret hátér?

Minden amit föltaaláltak
miért hogy megszegyenül?
Mért rohad a tudás fája
szedve is szedetlenül?

Édenkertből jussolhatnánk,
részünk mégis a Pokol -
S Kassák Lajos Jeru Jeru
zsálem felé gyalogol.

Távol Újpesten egy citerafejű öregasszony eledelt készít a fiókba,
bizony a Lajos anyja nem hadja kipusztulni a Fiút.
Halál-aratáskor dolgozik a szemfödélgyárban,
törött flitter a kontyában, ősz hajában gyászfonalak,
csupa ragyogó gyász, a gazdag gyászok szemete az újpesti pompa,
ottragad a költő könyökén is, a stoppolás pirkadatán.

Virrad is már, haza kéne menni az angyali földre,
mit hoz a férfi a kávéházból, mit hoz haza?
Pénzt bizonyosan nem, de a csikóhús-levest megeszi,
lerakja magát az ágyra, a drogista ágybélró helyére,
csupa szappan-pacsuli a szoba, rózsaszín illat-keverék,
de a kiszellőzött szobában nagy locsakodással
mosdani lehet (lavórban) Csönd=Dinamika,
éljen a víz tisztája, amilyen már soha nem lesz,
teli képlettel a szoba, a személtapát is négyzetre emel,
éljen a mi mosdóvizünk amíg nem válik vérré,
éljen a mi törülközőnk amíg nem lesz forró-lobogós,
éljen ami kibocsát tisztán s visszafogad patyolatózva,
éljen ami tisztít minket s amit mi fölemelünk.
Ide az angyalföldre a Lajos hozza a Miértet,
s a mindennapi Miértet add meg nekünk ma -

MANIFESZTUM:

K oldusé ima, zsoldos kapja bért.
A miénk: a mindennapi MIÉRT.
S ikolyáért essék ha felszegeznek
S Mária ne köpje le a keresztet.
Á m ne vérezzünk el a gondokon.
K ell *Ámen* helyett a

G
O
N
D
O

GONDOLKODOM

K
O
D
O
M